

(๒) คำร้องที่ ๑๘๓/๒๕๕๕ เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีประชาชนได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้าง โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของบริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่ตำบลมะตอย อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ผู้ร้อง (ปกปิดชื่อ) ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของ บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่ตำบลมะตอย อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ทำนาของประชาชน การดำเนินโครงการไม่ได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบกับการซื้อขายไม้โปรงใส่ ทำให้ผู้ร้องกังวลว่าจะเกิดผลกระทบต่อหน้าข้าว แหล่งน้ำและทางเข้าออกพื้นที่ทำนา ผู้ร้องเห็นว่าการก่อสร้างโครงการดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อกฎหมายและละเมิดสิทธิของประชาชน จึงร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและขอคัดค้านการก่อสร้างโครงการดังกล่าว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความเห็นของคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน แล้วเห็นว่า โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เป็นโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การริเริ่มดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของบริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน) ไม่เป็นไปตามหลักสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนและหลักสิทธิชุมชน และเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลมะตอยมีสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ในอันที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยเฉพาะวิถีชีวิตการทำนาซึ่งดำรงอยู่มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน และประชาชนย่อมมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รายละเอียดโครงการ ตลอดจนผลกระทบจากโครงการฯ อย่างถูกต้อง รอบด้าน และปราศจากข้อกังวลก่อนที่จะตัดสินใจซื้อขายที่ดิน ซึ่งเจ้าของที่ดินย่อมมีกรรมสิทธิ์เด็ดขาดในที่ดินทำกินของตนเองและมีเสรีภาพในการทำสัญญาซื้อขายที่ดินโดยปราศจากการข่มขู่ การโน้มน้าว และปกปิดข้อเท็จจริงเพื่อบีบบังคับให้ขายที่ดิน ดังนั้น เมื่อมีโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสิทธิของคนในชุมชน หน่วยงานรัฐจึงมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ตามหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๒๘๗

ดังนั้น จึงกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) มาตรการการแก้ไขปัญหา ให้จังหวัดพิษณุโลกร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมะตอย ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ จัดให้มีการรับฟังปัญหา ข้อกังวลด้านต่างๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลมะตอย อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก และรับเอาข้อกังวลและความคิดเห็นดังกล่าวมาหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๒ จัดให้มีการชี้แจงข้อมูล รายละเอียดโครงการ ผลกระทบด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ และการทำนาของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงมาตรการป้องกันและลดผลกระทบเหล่านั้น

๑.๓ พิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่โปร่งใสและความเป็นธรรมในการซื้อขายที่ดินของประชาชนในพื้นที่ โดยควรตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นกลาง ตรวจสอบ และสื่อสารกับประชาชน เพื่อป้องกันการดำเนินการที่ไม่ชอบของนายหน้าและการละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ควรดำเนินการโดยยึดหลักสิทธิชุมชน สิทธิการมีส่วนร่วม และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ

๑.๔ พิจารณาให้ความเห็นต่อโครงการให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรรม และวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของผังเมืองรวม เพื่อป้องกันปัญหาผลกระทบและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน

๒) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เห็นควรเสนอแนะต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ดังนี้

๒.๑ ควรพิจารณากำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกพื้นที่โครงการให้มีความเหมาะสมสอดคล้องและไม่เป็นอุปสรรคต่อวิถีชีวิตของประชาชน ควรคำนึงถึงและให้ความสำคัญต่อกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และไม่ควรอนุญาตให้ประกอบกิจการพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่เกษตรกรรม

๒.๒ พิจารณาออกประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการป้องกัน แก้ไข และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์

ทั้งนี้ ให้จังหวัดพิษณุโลก องค์การบริหารส่วนตำบลละมั่ง และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ดำเนินการโดยเร็ว แล้วแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบผลภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้ หากล่วงเลยกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ทวงถามและดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ต่อไป